

Kestävän kehityksen ratkaisut ja käytännöt kuntapäätäjille

Sini Sallinen, kehityspäällikkö

@SallinenSini

Kunnissa rakennetaan kestäväää tulevaisuutta

- Kuntalain 1. §: kunta edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestää asukkailleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestäväällä tavalla.
- Kestävä kehitys on sitä, että ympäristö, ihminen, talous ja digitalisaatio otetaan tasavertaisesti ja samanaikaisesti huomioon kuntien suunnittelussa, päätöksenteossa, budjetoinnissa ja päätösten toimeenpanossa.
- Kestävä kunta huolehtii asukkaiden hyvinvointipalveluista, vaikutusmahdollisuuksista ja sosiaalisesta oikeudenmukaisuudesta sekä toimii ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ja luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi.
- Kestävä kunta ei velkaannu liikaa ja sopeuttaa taloudellisen toiminnan luonnon reunaehtoihin sekä hyödyntää digitalisaation tuomia mahdollisuuksia.

Kunnat toteuttavat noin 60 % kestävään kehityksen tavoitteiden toimeenpanosta laajan tehtäväkenttensä vuoksi

Tulevaisuuden kestävät kunnat 2030-luvulla: Vähähiiliset hyvinvointiverkostot

Työnteko ja koulutus ottavat digiloikan ympäri maan. Vaikuttaminen ja osallistuminen onnistuu riippumatta asuinpaikasta.

Ilmastotavoitteet ohjaavat kunnan päätöksentekoa. Esimerkiksi liikkuminen lihasvoimin lisääntyy, tuottaa hyvinvointia ja pidentää työuria.

Paikalliset verkostot ja digitaaliset ratkaisut vahvistavat jakamistaloutta ja luovat kestäviä palveluja.

Tulevaisuuden kestävät kunnat 2030-luvulla: Kunta murroksen moottorina kestävässä toimintaympäristössä

Kunnat ovat tunnistaneeet omat vahvuutensa ja osaavat brändätä itsensä. Kestävän kehityksen periaatteet ja kuntalaisten uudet osallistumistavat vakiintuvat kuntien toimintamalleihin niin ekologisen kuin myös sosiaalisen kestävyuden näkökulmasta.

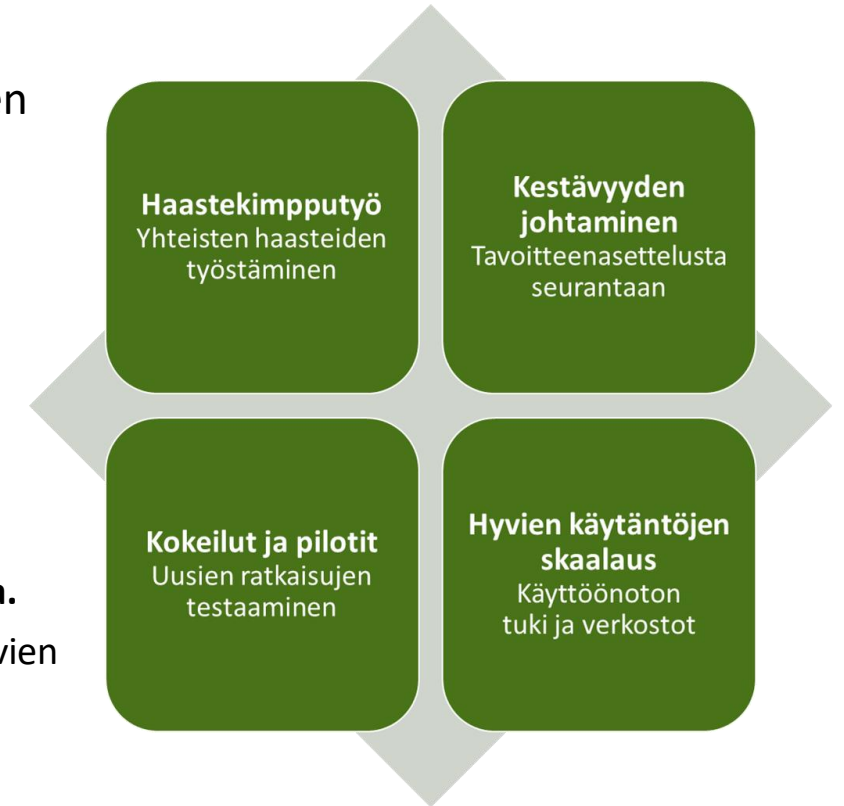
Monipaikkaisuus on arkea kunnissa, johon digitalisaatio tarjoaa mahdollisuuksia. Kunnat kilpailevat keskenään digitaalisesta ja vihreästä osaamisesta ja hyödyntävät niitä taloudessaan.

Kuntien haasteena on vastata jatkuvaan työmurrokseen ja osaamisen kehittämiseen. Työvoima polarisoituu ja osa aloista kärsii työvoimapulasta.

Laaja-alaista kestävyttä kaupunkeihin ja kuntiin

- Kestävä kaupunki –ohjelma (2019-2023) vauhdittaa kaupunkien ja kuntien laaja-alaista kestävästä kehitystä. Yhdistää teemoja vähähiilisyys, älykkyys, sosiaalinen kestävyys ja terveellisyys.
- Tuottaa uusia ratkaisuja käytännön kaupunkikehittämiseen ja kestävyiden johtamiseen. Vahvistaa monialaista kestävyystyötä, kuntien välistä vuorovaikutusta ja kunta-valtio –yhteistyötä. **Kehittää myös vipuvoimaa hyvien käytäntöjen skaalaukseen.**
- Mukana 09/2021 mennessä n. 80 kaupunkia ja kuntaa ja 50 muuta organisaatiota. Ohjelmaa koordinoi ympäristöministeriö.
- Ajankohtaista – hae mukaan!
 - Sosiaalisesti kestävä kierrotalouden sparraus. **Kuntahaku 2.11. saakka.**
 - Kuntien osallistava ja vuorovaikutteinen kestävyystyö. **Rahoitushaku 3.11. saakka.**
 - Kestävä kaupunkikehityksen foorumi kuntien vähähiilisyttä ja älykkyyttä edistävien hankkeiden tueksi. **Kuntahaku avautuu syyskuussa.**
- www.kestavakaupunki.fi, [@KestavaKaupunki](https://twitter.com/KestavaKaupunki), virve.hokkanen@gov.fi

Kestävän kaupungin vipuvarret (VIPU):

Kestävän kunta- ja kaupunkikehityksen hyviä käytäntöjä skaalaamassa

@kestavakaupunki #kestavakaupunki

Hyviä käytäntöjä skaalaamaan

Tervetuloa hyvien käytäntöjen pariin!

Hyvinkään omenapuut -pyöräilyreitti

Yhteistyön taustat

Kysymyksiä Sarille ja Satulle

Jani Päivänen & Kaisa Schmidt-Thomé

video

Sari Kekki & Satu Sihvonen

Kaisa Schmidt-Thomé

Ympäristövahdit

Kiertotalousvahti

Kysymyksiä Leonalle

video

Leona Silberstein

Jani Päivänen

Kurkistus muihin VIPU-aineistoihin

Kiitos ja näkemiin!

Hyvinkään omenapuut

Hyvinkään omenapuut ovat loistossaan erityisesti keväällä puiden kukkiessa. Vanhojen puiden suojelemiseksi on Hyvinkäällä tehty arvokasta työtä, johon pääsee tutustumaan pyöräretkellä. Kolmikilometrinen pyöräilyreitti kulkee keskustan omenapuiden kautta, tarjoten samalla tietoa omenapuista ja niiden historiasta tarinakartan avulla. Käytäntö yhdistää kestävyuden eri ulottuvuuksia parantaen lähiluonnon saavutettavuutta sekä liikuntamahdollisuuksia.

Hyvän käytännön ainekset

VR:n Keskuspuutarhan perintö

Vanhoja omenapuita suojellaan, ja uusia puita istutetaan uusille viheralueille.

Linkki toiseen Hyvinkään valttikorttiin eli pyöräilyyn
=> omenapuupyöräreitti

3,1 km pitkä omatoimipyöräilyreitti, jolla kuka tahansa voi vapaasti tutustua Hyvinkään omenapuihin ja niiden historiaan, nauttien samalla ulkoilmasta ja liikunnasta.

Paketoitu tarinakartta-työkalun avulla luodulla nettisivulla

Skaalaamista yhteistyöllä

Paljon skaalauspotentiaalia myös muihin kaupunkeihin.

Runsaan materiaalin äärellä on löydettävä kiinnostava ja tärkeä kärki

Poikkihallinnollinen yhteistyö tässäkin avainsana

Lisää tietoa:

Sari Kekki, Hyvinkään kaupunki

Satu Sihvonen, Hämeenlinnan kaupunki

Tarinapolku löytyy osoitteesta: <https://arcg.is/eWmy41>

Videokertomus: <https://youtu.be/UyXt882gaCk>

Kiertotalousvahti

Kiertotalousvahti on Hiilineutraali Helsinki 2035 -ohjelmaan liittyvän kierto- ja jakamistalouden tiekartan toimenpiteiden toteutusta seuraava palvelu. Reaaliaikainen julkinen seuranta helpottaa vuosittaista ympäristöraportointia ja lisää kaupungin toiminnan läpinäkyvyyttä. Lisäksi vahtipalvelu pitää yritystahot ajan tasalla, ja voi olla esimerkkinä muille kunnille.

The logo for Helsinki Kiertotalousvahti features the word "Helsinki" in white text inside a white outline of a speech bubble or a similar shape, set against a black background.

Helsinki

Kiertotalousvahti

Hyvän käytännön ainekset

Taustalla Kierto- ja jakamistalouden tiekartta

Neljä painopistealuetta: rakentaminen, hankinnat, viherjätteet, sekä jakamistalous ja kiertotalouden uudet liiketoimintamahdollisuudet.

Toimenpiteiden toteutus on sovittu yhdessä kaupunkiorganisaation eri osapuolten kanssa.

Jokaisella toimenpiteellä oma sivunsa

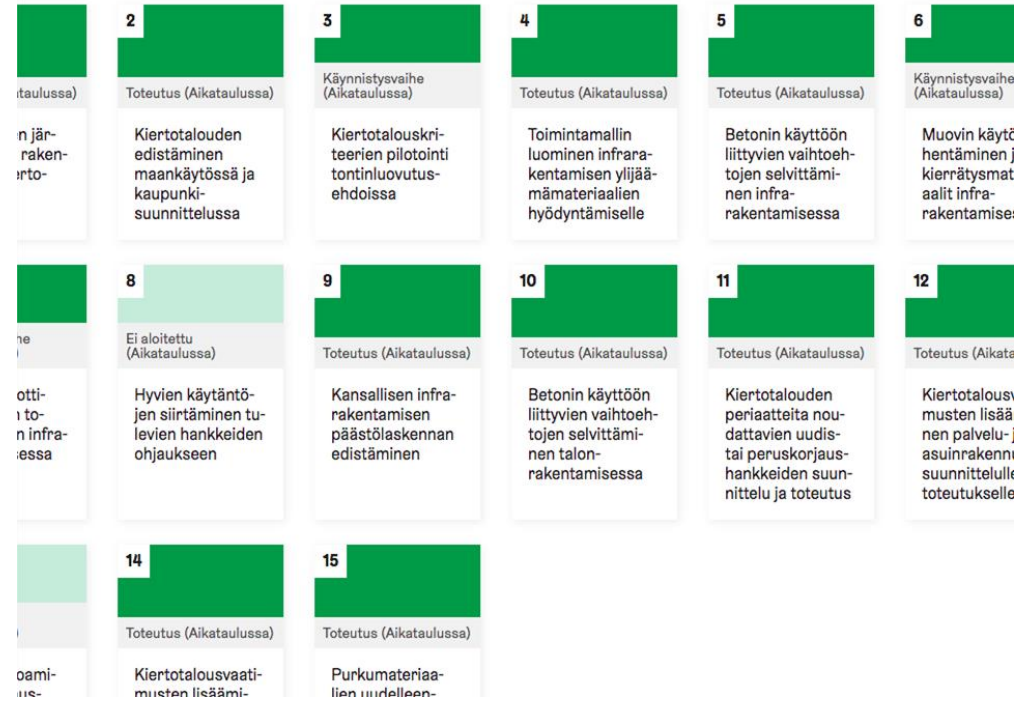
Reaaliaikaisen seuranta ja vuosittaisen raportoinnin tuki

Palvelun julkisuus lisää kaupungin toiminnan läpinäkyvyyttä sekä painetta toteuttaa toimenpiteitä

Skaalaamista yhteistyöllä

Seurantapalvelun rakentaminen on varsin työlästä: skaalaamisen haasteina resursoinnin suunnittelu ja yhteyshenkilöiden löytäminen

Jatkossa helpompaa sillä ensimmäiset kaupungit ovat luoneet hyvän pohjan, jonka päälle uudet käyttäjät voivat omat palvelunsa rakentaa.

Eteneminen

Ei aloitettu

Käynnistysvaihe

Toteutus

Valmis

Aikataulussa

Lisää tietoa:

Leona Silberstein, ympäristötarkastaja
etunimi.sukunimi@hel.fi
Helsingin kaupunki

Meijän polku - Luontopysäkit

Meijän polku on 30 vuoden aikajänteellä (2017-2047) toimiva keskisuomalainen kansanterveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen tähtäävä liike, joka pyrkii parantamaan ihmisten hyvinvointia liikunnan, levon, luonnon ja yhteisöllisyyden avulla. Luontopysäkit yhdistävät Jyväskylän paikallisliikenteen verkoston Jyväskylän luontokohteisiin ja tuovat näin lähiluonnon kohteet asukkaille helpommin saavutettaviksi.

Tieto luonnon hyvinvointivaikutuksista siirtyy hitaasti käytäntöön

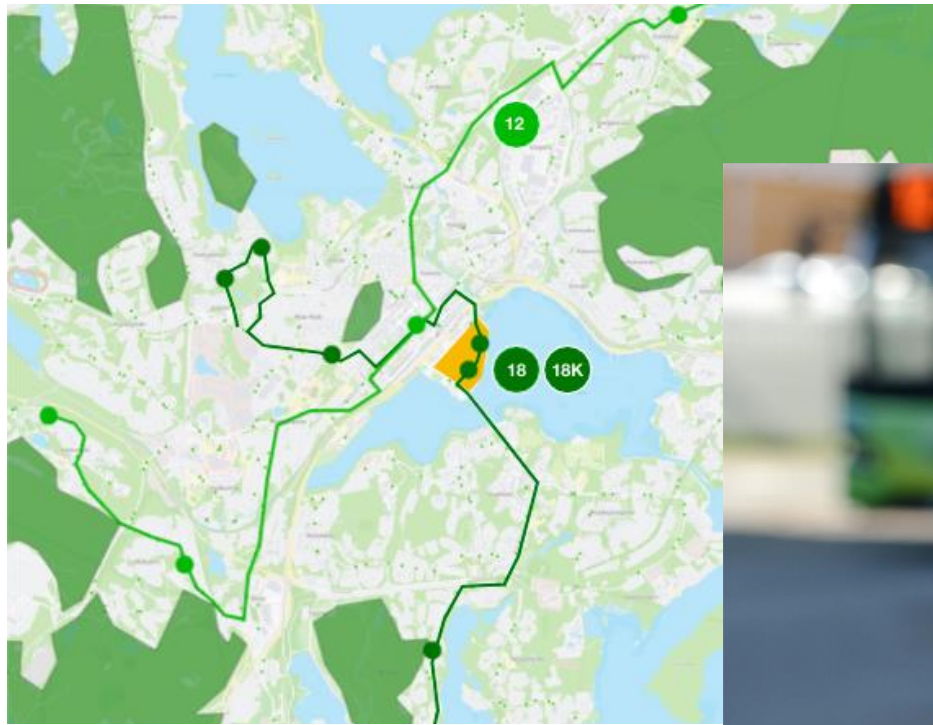
Luonnossa liikkumisen myönteiset vaikutukset ihmisten hyvinvointiin tunnustetaan laajalti, mutta tieto siirtyy hitaasti käytäntöön. Kaupungeissa ihmisten kynnys lähteä luontoon on edelleen paikoin liian korkea. Ratkaisuksi tähän ongelmaan Meijän polku -liike ehdotti Luontopysäkkejä Jyväskylän seudun joukkoliikenteelle Linkille. Luontopysäkkien avulla Jyväskylän seudun joukkoliikenteen reittiverkosto yhdistettiin alueen luontokohteisiin, jolloin luonto tuli entistä paremmin kaikkien asukkaiden saataville. Käytännössä tämä tarkoitti Jyväskylän luontokohteiden ja niiden äärelle johtavien joukkoliikennedyhteyksien kartoitusta, uuden reittitiedon ja materiaalien tuottamista sekä Luontopysäkkien viestinnällistä lanseeraamista paikallisesti.

Luontopysäkit tuovat Jyväskylän luontokohteet yhä useamman saataville

Jyväskylässä on kattava linja-autojen eli linkkien verkosto ja linkit ovatkin aktiivisesti käytetty liikkumisen muoto. Iso osa paikallisista luontokohteista sijaitsee jo olemassaolevien linja-autoreittien varrella, joko aivan vieressä tai alle 500 metrin päässä. Luontokohteiden saavutettavuuden lisäämiseksi ei siis tarvitse luoda uutta infrastruktuuria, vaan parantaa viestintää jo olemassaolevista kulkumuodoista. Viestinnässä panostetaan useisiin eri kohderyhmiin, mutta erityisesti heihin, joilla on mahdollisuus käyttää linkejä ruuhka-aikojen ulkopuolella.

Luontopysäkit skaalautuu helposti toimivan joukkoliikenteen kaupunkeihin

Luontopysäkit on helposti skaalattava ja edullinen hyvinvointi-innovaatio, jota voidaan soveltaa kaikissa kunnissa, joissa on toimiva paikallisjoukkoliikenne ja sen reittien varrella olevia luontokohteita. Jatkoajatuksia konseptista voivat olla esimerkiksi erilaiset keinot, joilla Luontopysäkit voivat hyödyttää matkailua sekä erilaisten toimijoiden yhteistyön että brändityön kautta. Tärkeää on myös se, että itse luontokohteisiin, reitteihin ja palveluihin, panostetaan, jotta Luontopysäkeiltä pääsee aidosti mukaviin ja kiinnostaviin paikkoihin.

Lisää tietoa:

Jyrki Saarela, aikuisliikunnan kehittäjä

etunimi.sukunimi@kesli.fi

Keski-Suomen liikunta

<https://www.meijanpolku.fi/luontopysakit/>

Videokertomus: <https://youtu.be/xZYxBHECct0>

